

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/11/2017
Identifikačné číslo spisu: 3016200171
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3016200171.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: A. Z., nar. XX.XX.XXXX, V. XXX, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.12.2015 o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/32/2016-17 zo dňa 27.10.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/32/2016-17 zo dňa 27. októbra 2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 12Sd/32/2016-17 zo dňa 27.10.2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03.12.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“), ktorým odporkyňa podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 283/2015 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2016 (ďalej aj len „opatrenie“) zvýšila navrhovateľke od 01.01.2016 starobný dôchodok na sumu 257,80 eur mesačne a zároveň jej ho k tomuto dátumu podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z. zvýšila na sumu minimálneho dôchodku podľa § 273,40 eur mesačne.

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že navrhovateľka bola vypočítaná na pojednávaní, kde tvrdila, že odporkyňa jej v napadnutom rozhodnutí nezohľadnila skutočnosť, že poberala invalidný dôchodok od roku 1997 do roku 2002 podľa zákona č. 461/2003 Z. z.. Podľa názoru krajského súdu postupovala odporkyňa v súlade so zákonnými podmienkami uvedenými v § 82b zákona č. 461/2003 Z. z., keď navrhovateľke priznala od 01.01.2016 starobný dôchodok zvýšený na sumu minimálneho dôchodku v sume 273,40 eur mesačne, pričom na účely zvýšenia dôchodku od 01.01.2016 podľa § 82

zákona č. 461/2003 Z. z. sa neprihliada na zvýšenie dôchodku na sumu minimálneho dôchodku. Bez zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku navrhovateľke patril starobný dôchodok k 31.12.2015 v sume 255,90 eur mesačne, avšak táto suma bola od 01.01.2016 zvýšená o pevnú sumu podľa § 1 písm. a/ opatrenia, podľa ktorého sa starobný dôchodok v roku 2016 zvyšuje o 1,90 eur na sumu 257,80 eur mesačne (255,90 + 1,90 = 257,80 eur). Dôchodok zvýšený na sumu minimálneho dôchodku jej patril k 31.12.2015 vo výške 273,40 eur mesačne a dôchodok bez zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku jej patril vo výške 257,80 eur mesačne. Z uvedeného vyplýva, že dôchodok zvýšený na sumu minimálneho dôchodku je vyšší, a preto navrhovateľke patrí dôchodok zvýšený na sumu minimálneho dôchodku v sume 273,40 eur mesačne. Námietky navrhovateľky, že v napadnutom rozhodnutí jej odporkyňa nezohľadnila skutočnosť, že poberala invalidný dôchodok od roku 1997 do roku 2002, sú právne irelevantné, a to s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/219/2015-26 zo dňa 30.05.2016, ktorým bolo rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.10.2015 potvrdené ako vecne správne. Týmto rozsudkom bolo preskúmané uvedené rozhodnutie odporkyne, ktorým bol navrhovateľke podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšený starobný dôchodok od 01.07.2015 na sumu 273,40 eur mesačne. V tomto rozsudku sa krajský súd vysporiadal s uvedeným tvrdením navrhovateľky, a preto v tejto časti len odkázal na uvedený rozsudok. Na záver dal krajský súd odporkyňi do pozornosti, že rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/219/2015-26 zo dňa 30.05.2016 nadobudol právoplatnosť dňom 24.06.2016, pričom uviedol, že bude zrejme potrebné opätovne posudzovať, či na podklade ustanovenia § 1 písm. a/ opatrenia neprichádza zvýšenie starobného dôchodku navrhovateľke o 1,90 eur.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc, aby jej odporkyňa vyplácala starobný dôchodok v sume 275,30 eur. Poukázala na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/219/2015-26 zo dňa 30.05.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 24.06.2016. Mala za to, že jej starobný dôchodok má byť valorizovaný o 1,90 eur. Pokiaľ je rozhodnutie právoplatné, starobný dôchodok má byť 273,40 eur + 1,90 eur = 275,30 eur.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedla navrhovateľka v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého ju náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Z obsahu spisov vrátane administratívneho spisu odporkyne odvolací súd zistil, že navrhovateľke bol právoplatným rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 09.02.2007 podľa § 65 zákona č. 461/2003 Z. z. priznaný starobný dôchodok od 01.01.2007 v sumu 5.271 Sk mesačne a zároveň jej bol od 06.05.2007 odňatý invalidný dôchodok, pretože jeho suma bola nižšia ako suma starobného dôchodku. Rozhodnutím odporkyne zo dňa 15.05.2007 jej bol podľa § 65 a § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšený starobný dôchodok od 01.01.2007 na sumu 5.369 Sk mesačne.

Rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 07.10.2015 bol navrhovateľke podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšený starobný dôchodok od 01.07.2015 na sumu 273,40 eur mesačne. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/219/2015-26 zo dňa 07.10.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 24.06.2016.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne, ktorým bol navrhovateľke zvýšený starobný dôchodok od 01.01.2016 podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia od 01.01.2016 na 257,80 eur mesačne a zároveň jej bol podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšený na sumu minimálneho dôchodku 273,40 eur mesačne.

V konaní podľa tretej hlavy piatej časti OSP je predmet súdneho konania vymedzený tým, čo bolo predmetom rozhodnutia napadnutého opravným prostriedkom. Inými nárokmi, než boli riešené napadnutým rozhodnutím odporkyne, sa súd zaoberať nemôže.

Pokiaľ navrhovateľka súčasne žiadala o zohľadnenie skutočnosti, že od roku 1997 do roku 2002 poberala invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z., touto námietkou sa krajský súd nemohol zaoberať, nakoľko s touto námietkou sa už vysporiadal v rozsudku č. k. 15Sd/219/2015-26 zo dňa 07.10.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 24.06.2016. Ako už odvolací súd uviedol vyššie, predmetom tohto konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne, ktorým odporkyňa podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšila navrhovateľke od 01.07.2015 starobný dôchodok na sumu 273,40 eur mesačne.

Dôchodkové dávky sa zvyšujú od 01.01. príslušného kalendárneho roka o percento určené ako súčet jednej polovice percenta medziročného rastu spotrebiteľských cien a jednej polovice percenta medziročného rastu priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky, zistených podľa vyššie uvedeného postupu. Percento zvýšenia dôchodkovej dávky sa ustanoví opatrením, ktoré vydá ministerstvo podľa údajov štatistického úradu a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov SR najneskôr do 31.10. kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku. Dôchodkové dávky, ktoré sú priznané od 01.01. do 31.12. príslušného kalendárneho roka, sa zvyšujú odo dňa ich priznania (§ 82 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Podľa § 1 písm. a/ opatrenia sa starobný dôchodok v roku 2016 zvyšuje o 1,90 eur.

Dňom 01.07.2015 nadobudol účinnosť zákon č. 140/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 140/2015 Z. z.“).

Uvedeným zákonom bolo do zákona č. 461/2003 Z. z. vložené ustanovenie § 82b.

Podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 140/2015 Z. z.:

(1) Suma minimálneho dôchodku, ak odsek 2 neustanovuje inak, je:

a) 136 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu platnej k 01. januáru kalendárneho roka, v ktorom sa určuje suma starobného dôchodku alebo suma invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku, ak poistenec získal obdobie dôchodkového poistenia podľa odseku 4 v rozsahu 30 rokov, alebo

b) percentuálna výmera podľa písmena a/ zvýšená o:

1. dva percentuálne body za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa odseku 4 po získaní obdobia dôchodkového poistenia podľa odseku 4 v rozsahu 30 rokov,
2. tri percentuálne body za každý ďalší rok obdobia dôchodkového poistenia podľa odseku 4 po získaní obdobia dôchodkového poistenia podľa odseku 4 v rozsahu 39 rokov.

(2) Suma minimálneho dôchodku poberateľa starobného dôchodku, ktorý je sporiteľ alebo bol sporiteľ podľa osobitného predpisu, sa znižuje rovnako ako sa znižuje suma starobného dôchodku podľa § 66 ods. 6; do obdobia účasti na starobnom dôchodkovom sporení sa započítava len obdobie podľa odseku 4.

(3) Suma starobného dôchodku alebo suma invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení

dôchodkového veku sa zvýši tak, aby suma tohto dôchodku alebo úhrn súm podľa písmena c/ sa rovnal sume minimálneho dôchodku, ak:

a) poistenec získal obdobie dôchodkového poistenia podľa odseku 4 v rozsahu najmenej 30 rokov,

b) poistenec uzatvoril zmluvu o poistení dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia, dohodu o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom¹⁾ a nemá na osobnom dôchodkovom účte evidované dôchodkové jednotky tvorené z povinných príspevkov, ktoré nie sú predmetom dohody o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom, alebo mu bola vyplatená suma podľa osobitného predpisu, ak poistenec je poberateľ invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku a je sporiteľ alebo bol sporiteľ podľa osobitného predpisu,

c) suma minimálneho dôchodku je vyššia ako suma starobného dôchodku alebo suma invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku alebo ako úhrn súm starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku a vyplácaného:

1. vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku,

2. výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, vdovského výsluhového dôchodku, vdoveckého výsluhového dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo invalidného dôchodku podľa osobitného predpisu,

3. starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku na základe zmluvy o poistení dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia alebo dohody o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom, ak poistenec je poberateľ invalidného dôchodku vyplácaného po dovŕšení dôchodkového veku,

4. pozostalostného dôchodku na základe zmluvy o poistení dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia a

5. dôchodku z cudziny, ktorý je obdobný starobnému dôchodku, invalidnému dôchodku alebo dôchodkovej dávke podľa prvého bodu až štvrtého bodu, a

d) poistenec si uplatnil nárok na dôchodok podľa písmena c/ prvého bodu, druhého bodu a štvrtého bodu.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 140/2015 Z. z. vyplýva, že cieľom minimálneho dôchodku je zabezpečiť poistencovi, ktorý počas väčšiny svojho pracovného života vykonával zárobkovú činnosť, dôchodkový príjem na takej úrovni, aby nebol ako jednotliviec odkázaný na pomoc v hmotnej núdzi. Na ten účel sa starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok vyplácaný po dovŕšení dôchodkového veku zvýši poistencovi, ktorý splní zákonom ustanovené podmienky, tak, aby suma tohto dôchodku alebo suma úhrnu dôchodkov, ktoré sa poistencovi vyplácajú alebo na ktoré má nárok, bola vyššia ako suma životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Podľa osobitnej časti dôvodovej správy k tomuto zákonu zvýšenie starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku na minimálny dôchodok patrí poberateľovi tejto dôchodkovej dávky len počas obdobia, pokiaľ poistenec úhrnný dôchodkový príjem nepresiahol ustanovenú hranicu. Nárok na minimálny dôchodok prichádza do úvahy, ak starobný, resp. invalidný dôchodok vo vymeranej, zákonnej sume, do ktorej nepochybne patrí aj valorizácia, je nižší ako minimálny dôchodok. Preto je potrebné pri posudzovaní nároku na zvýšenie (valorizáciu) starobného dôchodku, resp. invalidného dôchodku po dovŕšení dôchodkového veku vychádzať zo sumy tejto dôchodkovej dávky pred jej zvýšením na minimálny dôchodok. Z tohto dôvodu sa zvýšenie na minimálny dôchodok nevalorizuje.

Pred valorizáciou minimálneho dôchodku sa zvýšenie podľa § 82b z tohto dôchodku odpočíta. Po

vykonaní valorizácie sa znovu posúdi nárok na minimálny dôchodok. Zvýšenie dôchodku (valorizácia) sa pripočíta k sume starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, ktorých suma bola určená na základe obdobia dôchodkového poistenia a vymeriavacích základov a stáva sa ich súčasťou. Z uvedeného dôvodu sa musia v prvom rade tieto dôchodky valorizovať a až potom posudzovať, či sú splnené podmienky na ich zvýšenie podľa § 82b (minimálny dôchodok). Rovnaký princíp sa bude uplatňovať pri valorizácii dôchodkov od 01. januára 2018, pri určovaní sumy zvýšenia (valorizácie) vyplácaného minimálneho dôchodku.

Starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok po dovŕšení dôchodkového veku zvýšený na minimálny dôchodok je naďalej starobným alebo invalidným dôchodkom a z toho dôvodu sa na účely tohto zákona, okrem súbehu dôchodkov, valorizácie dôchodkov a určenia sumy pozostalostných dôchodkov, a na účely iných právnych predpisov s výnimkou zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zohľadňuje v sume vrátane tohto zvýšenia.

Z citovaných ustanovení a dôvodovej správy je zrejmé, že zákonodarca v ustanovení § 82 neustanovil, že pre zvýšenie dôchodkovej dávky od 01.01.2016 má byť rozhodujúca výška, v ktorej bola dávka vyplácaná k 31. decembru 2015. Upravil len postup pri zvyšovaní počnúc od 01.01.2018. Zo znenia ustanovenia § 82b však vyplýva zámer zákonodarcu, aby nárok na minimálny dôchodok trval len dovtedy, kým starobný dôchodok vo vymeranej, zákonnej sume vrátane jej valorizácií bude nižší ako minimálny dôchodok.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím odporkyne táto zvýšila navrhovateľke starobný dôchodok od 01.01.2016 o sumu 1,90 eur, t. j. na 257,80 eur mesačne a zároveň podľa § 82b zákona č. 461/2003 Z. z. na sumu minimálneho dôchodku v sume 273,40 eur mesačne v súlade so zákonom, a preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP, keďže navrhovateľka nebola v odvolacom konaní úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.